

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
  - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
  - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
  - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
  - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
  - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Portugal

1 maximumscore 4

	juist	onjuist
De violetkleurige jacarandabomen bloeien in mei.	x	
Onno en Dian zijn drie jaar lid van de ANWB. Ze boeken deze reis en ze mogen gratis 40 kilo ruimbagage meenemen.		x
In februari is het zeewater in de Algarve het koudst.		x
In de Algarve is het normaal als er in november tussen de 67 mm en 100 mm neerslag valt.	x	
De stenen van het monument Cromeleque dos Almendres staan in rijen.		x
De stad Tavira ligt in het binnenland van de Algarve.		x
De juwelenkist van Lagos is een andere naam voor de Antoniuskerk in Lagos.	x	
Voor gezinnen zijn de stranden tussen Faro en de Spaanse grens een aanrader.	x	
Tijdens deze 10-daagse reis verblijf je in vier verschillende hotels.		x

indien negen antwoorden juist	4
indien acht antwoorden juist	3
indien zeven antwoorden juist	2
indien zes antwoorden juist	1
indien minder dan zes antwoorden juist	0

Tekst 2 Waarom meezingen gezond is

2 B

3 C

4 B

5 A

6 C

7 maximumscore 1

Als je geen zin hebt om te zingen, dan helpt dit ook niet om vrolijker te worden.	x
Het aantal mensen dat zangles volgt, zal stijgen als het aantal mensen met een depressie stijgt.	
Negatieve gedachten los je niet altijd op door onder de douche te zingen.	x
Om gezond en gelukkig te leven, is zingen de enige oplossing.	
Zingen moet je in groepen doen, anders ga je je eenzaam voelen.	

8 maximumscore 1

5 - 1 - 4 - 2 - 6 - 3

9 C

10 C

Tekst 3 Nationaal Muziekinstrumenten Fonds

11 B

12 A

13 maximumscore 1

	wel	niet
De afbeelding is nodig om de advertentie te kunnen begrijpen.		x
De afbeelding roept vragen bij de lezer op.	x	
De afbeelding trekt vooral de aandacht van de lezer.	x	
De afbeelding verduidelijkt de inhoud van de advertentie.		x
De afbeelding voegt nieuwe informatie toe aan de advertentie.		x

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als alle rijen juist zijn ingevuld.

14 B

15 A

Tekst 4 Minder vlees eten: we willen wel, maar het lukt (nog) niet

16 maximumscore 1

Het aanpassen van eetgewoonten moet sneller.	x
Nadia Zerouali is chef-kok.	
Vaste eetgewoontes veranderen is lastig.	x
We kunnen niet zonder vlees leven.	

17 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 1

Het systeem beïnvloedt de consument door de inrichting van de winkel.	x
Het systeem misleidt de klant door vleesvervangers in een hoekje weg te stoppen.	
Het systeem stimuleert gezond en duurzaam koopgedrag door gezonde producten die bij de kassa liggen.	
Het systeem zet aan tot ongezonde aankopen door de lage prijs van producten.	x

19 D

20 C

21 A

22 C

23 C

24 maximumscore 1

De mens herhaalt aangename ervaringen.	x
De mens is geestelijk vermoeid.	
De mens is gevoelig voor sociale druk.	x
De mens probeert stress te vermijden.	
De mens wil veranderingen in hoog tempo.	

25 A

26 A

Tekst 5 Kiezen trekken in afgelegen gebieden

27 D

28 D

29 D

30 A

31 D

32 A

33 maximumscore 1

	Mongolië	Nederland
De behandelkamer is een willekeurig beschikbare ruimte.	x	
Gaatjes worden uitgeboord en droog geblazen.		x
Joost van Vlijmen vult grote gaten in kiezen.		x
Ontstoken kiezen worden direct getrokken.	x	
Voor een behandeling zijn meerdere afspraken mogelijk.		x

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als alle rijen juist zijn ingevuld.

34 maximumscore 1

Angela raapt het plastic afval op straat op en gooit dit in de juiste afvalbak.	x
Houda organiseert een rommelmarkt om geld op te halen voor vluchtelingen in nood.	x
Joe snoept minder en poetst iedere avond goed zijn tanden.	
Luca let goed op tijdens de uitleg van de lessen.	
Ruben neemt een abonnement op de sportschool om meer te bewegen.	
Sophie neemt een krantenwijk om haar inkomen te vergroten.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 D

36 B

37 A

38 **maximumscore 1**
een van de volgende:
2 - 6 - 7 - 1 - 3 - 5 - 4

2 - 6 - 4 - 7 - 1 - 3 - 5

39 C

Schrijfo opdracht

---

40 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

40.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

de kandidaat:

- stelt zichzelf voor 1
- vermeldt dat hij namens de klas de e-mail schrijft 1
- vertelt dat hij het artikel 'Kiezen trekken in afgelegen gebieden' heeft gelezen 1
- vermeldt dat bij maatschappijleer het thema 'werk en maatschappij' centraal staat 1
- vertelt dat zijn docent op zoek is naar een gastdocent 1
- vraagt of Joost van Vlijmen een gastles wil verzorgen 1
- geeft aan dat hij van plan is om vrijwilligerswerk te gaan doen 1
- legt uit waarom hij geschikt is als vrijwilliger 1
- vertelt wat hem leuk lijkt aan vrijwilligerswerk 1
- vertelt wat hem moeilijk lijkt aan vrijwilligerswerk 1
- vraagt om snelle reactie 1

40.2 maximumscore 5 Aftrek taalgebruik

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3

- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of vier spelfouten 2
- vijf of meer spelfouten 3

- twee of meer interpunctiefouten 1

Opmerking

Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten. Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, geen scorepunten voor taalgebruik toekennen. De voorgedrukte gegevens tellen niet mee voor het bepalen van het aantal woorden.

40.3 maximumscore 2 Aftrek presentatie/conventies

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- passend onderwerp in onderwerpregel 1
- vermelding slotformule en voor- en achternaam onder e-mail 1
- alinea-indeling 1
- samenhang 1
- logische volgorde 1
- passend taalgebruik 1

Opmerkingen

Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort, 1 scorepunt aftrekken.

Als in de uitwerking van de kandidaat de witregel na de aanhef en/of na de slotformule ontbreekt, geen scorepunten aftrekken.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens.

Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar een artikel van Harri Theirlynck, Kampioen, mei 2021
afbeelding 1	Jacqui Martin/Shutterstock.com (331381280)
afbeelding 2	Jürgen Wackenhut/de.dreamstime.com (238182395)
afbeelding 3	HeadSpinPhoto/Shutterstock.com (492050728)
tekst 2	naar een artikel van Inge Stiers, Algemeen Dagblad, 24 februari 2021
afbeelding	Prostock-studio/Shutterstock.com (1823291789)
tekst 3	naar een advertentie van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds
tekst 4	naar een artikel van Laura Obdeijn, de Gelderlander, 25 juli 2020
afbeelding	www.hollandfoto.net/Shutterstock.com (732291337)
tekst 5	naar een artikel van Annemarie Haverkamp, de Gelderlander, 2 november 2019
afbeelding 1	gt29/Shutterstock.com (1951254511)
afbeelding 2	aleksander hunta/Shutterstock.com (550263802)